

Oskrumba spomenikov

Po vsej Tržaški in Goriški se je v nede-
ljo bliskovito razširila vest, da so »neznani-
ci« ponoči oskrunili spomenik bazoviških
junakov, ki stoji na gmajni nedaleč od Ba-
zovice, na nekdanjem strelišču, kjer so pod
streli iz fašističnih pušk pred 47 leti padli
Bidovec, Miloš, Marušič in Valentčič. Spo-
menik, ki so ga primorski Slovenci posta-
vili kmalu po drugi svetovni vojni in pred
katerim se vsako leto v začetku septembra
prirejajo spominske svečanosti na čast pr-
vih žrtev fašističnega nasilja, je bil ponov-
no in tokrat zelo hudo poškodovan. Zločin-
ci — drugače jih namreč ne moremo ime-
novati — so s težkim kladivom zbili kam-
ne, na katerih so vklesana imena žrtev, ra-
zbili plošče, ki so ob vznožju spomenika o-
pozarjale na prejšnje oskrumbe, ter dobe-
sedno strgali prednji del močne železne o-
graje okrog spomenika ter razmetali po
gmajni vence, ki so jih slovenske organi-
zacije in demokratične politične stranke bi-
le položile teden prej, ob spominski pro-
slavi.

Domačini so nam povedali, da je bil
spomenik sicer že nekajkrat oskrunjen, a da
je tokrat oskrumba prav gotovo dosegla vi-
šek, saj je škoda zares velika. Strokovnjaki
pa izjavljajo, da takšnega razdejanja ni mo-
gel povzročiti en sam človek ali manjša sku-
pina ljudi, ampak le večja skupina, ki je
najbrž imela na razpolago tudi kako me-
hansko napravo. Težko si je namreč pred-
stavljati, da bi gole roke mogle strgati ta-
ko močno železno ograjo.

Razdejanje so prvi opazili orožniki iz Ba-
zovice, vest o oskrumbi pa se je nato hitro
razširila po vsej vasi in bližnji ter daljni
okolici in upravičeno vzbudila veliko ogor-
čenje.

Kot da ne bi bila mera polna, se je v ne-
deljo razširila tudi vest, da je bil oskrunjen
na Opčinah tudi spomenik 71 talcem iz dru-
ge svetovne vojne.

Slovenska javnost v zamejstvu se spra-
šuje, ali ne gre morda pri teh atentatih na
oba spomenika za začetek protislovenske
gonje, za poskus, da se spodkopljajo mirno
sožitje med obema narodnostnima skup-
nostima in zlasti za poskus, da se prepreči
polno priznanje pravic slovenski narodni
manjšini.

Vsi vemo, da so še vedno na delu sile,
ki se nikakor nočejo sprijazniti z dejstvom,
da čas in razmere delajo v prid mirnega
sožitja ob polnem spoštovanju vseh pravic
slovenske manjšine.

Tudi naš list se pridružuje splošnemu o-
gorčenju celotne slovenske javnosti zaradi

(Dalje na 7. strani)

Skupni interesi KD in KPI

Zaradi Kapplerjeve atere Andreottijeva
vlada torej ni odstopila, ker se je njen pred-
sednik odločil za manjšo preosnovo v njeni
sestavi. Dosedanjšega obrambnega ministra
Lattanzia, čigar odstop so zahtevali repu-
blikanci in v zadnjem trenutku tudi komu-
nisti, je zamenjal minister Ruffini, ki je bil
doslej minister za prevoze in trgovinsko
mornarico. Lattanzio pa je prevzel njegovi
ministrstvu.

Predsednik Andreotti je med razpravo v
poslanski zbornici med drugim poudaril,
da se je odločil za najmanj bolečo spremem-
bo tako za Krščansko demokracijo, ki je
bila solidarna z bivšim obrambnim mini-
strom, kot tudi za vso državo. S tem pa za-
deva Kappler — je dejal Andreotti — nika-
kor ni zaključena, saj je še vedno v teku
preiskava, ki mora pojasniti okoliščine, v
katerih je vojni zločinec Kappler pobegnil
iz vojaške bolnišnice Celio v Rimu ter se o-
peljal v domovino. Sodišče mora kaznovati
tiste ali tistega, ki so odgovorni za njegov
beg — je še dejal predsednik Andreotti.

Razprava v poslanski zbornici pa je
kljub zavrtnitvi vseh štirih resolucij, ki se
grajale vlado zaradi zadnje zamenjave v
vladi, zgovorno pokazala, da so se v zad-
njem času skalili odnosi med strankami u-
stavnega loka, ki posredno ali neposredno
podpirajo Andreottijevo vlado. Zanimivo je
namreč, da je resolucijo proti vladi vložila
tudi socialdemokratska stranka, ki sicer ni
več tako vplivna v državi, a je vendar med
podpisniki programskega sporazuma, ki ga
mora vlada spoštovati in tudi izvajati. Res-
je sicer, da je na ravnanje socialdemokrat-
ske stranke vplivalo tudi sedanje predvolil-
no vzdušje — bližajo se namreč jesenske

upravne volitve, ki se tičejo 8 milijonov dr-
žavljanov — a vse kaže, da so nekatere
stranke ustavnega loka resnično zaskrblje-
ne zaradi splošnega političnega položaja v
državi, češ da vodi sedanja politika v »zgo-
dovinski kompromis«, za katerega se zavze-
majo komunisti.

V tej zvezi je zelo zanimiv govor, ki ga
je imel v nedeljo glavni tajnik komunistič-
ne partije Berlinguer v Modeni na zaključ-
nem prazniku partijskega glasila »Unità«,
Pred velikansko množico je dejal, da je par-
tija na pragu oblasti, ter pristavil, da ko-
munisti nikakor ne pojdejo v opozicijo. Na
tem zborovanju je partijski voditelj izredno
ostro polemiziral s skrajnimi, izvenparla-
mentarnimi skupinami in njihove pripadni-
ke označil za »levičarske mazače«. Komuni-
stični partiji očitno gre zelo na živce bliž-
nje večdnevno zborovanje tako imenovanih
»avtonomistov« v Bologni, ki za partijo de-
jansko predstavljajo nevarnost, saj izpod-
kopujejo njene vrste z leve in že imajo do-
ločen vpliv na staro in tudi mlado komuni-
stično bazo, ki ji težko gredo v glavo be-
sede, kot so zgodovinski kompromisi in evro-
komunizem, zlasti pa prizadevanja tajnika
Berlinguerja za sodelovanje s Krščansko de-
mokracijo za vsako ceno. Ni brez pomena,
da so levi skrajneži izbrali za svoje zboro-
vanje prav Boogno, ki je v upravnem po-
gledu že ves čas po vojni trdno v rokah ko-
munistične partije.

Če imata težave Andreotti in njegova
krščanskodemokratska stranka, ne more-
mo reči, da gre komunistični partiji vse kot
po olju. Prav v tem vidimo tudi enega iz-
med razlogov, da komunisti zaradi zadeve
(dalje na 3. strani)

SSk o zadnjem protislovenskem ukrepu

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti
je izdalo naslednjo izjavo:

»Deželno tajništvo Slovenske skupnosti
je z velikim presenečenjem sprejelo novico,
da je prosvetno ministrstvo — oddelek za
izvajanje delegiranih dekretov — kratkoma-
lo sprejelo predlog deželnega odbora Fur-
lanije Julijske krajine o razmejitvi šolskih
okrajev, ki ne upošteva soglasne in upravi-
čene zahteve vseh političnih, kulturnih in
šolskih dejavnikov slovenske narodne manj-
šine po ustanovitvi samostojnega šolskega
okraja ali okrajev, kot začetni korak za
funkcionalno, didaktično in upravno avto-
nomijo slovenskega šolstva v Italiji.

Razočaranje je še toliko grenkejšo, ker
je do tega krivičnega sklepa prišlo komaj

pet mesecev po uveljavitvi osimskega spo-
razuma med Italijo in Jugoslavijo, ki bi mo-
ral predstavljati odločilen preobrat itali-
janske države v odnosu do zaščite sloven-
ske narodne manjšine, saj v svojem 8. čle-
nu predpisuje za narodni manjšini največjo
možno zaščito.

Medtem ko deželno tajništvo SSK odloč-
no protestira proti tej grobi diskriminaciji
in kršenju duha in črke Osimskega spora-
zuma, poziva vse stranke ustavnega loka,
ki imajo svoje zastopnike v parlamentu, da
nemudoma predložijo dopolnilna določila k
pooblaščenemu odloku št. 416 z dne 31.
maja 1974, ki bi izvršne organe nedvoumno

(Dalje na 8. strani)

RADIO TRST A

: : NEDELJA, 25. septembra, ob: 8.00 Poročila. 8.15 Dobro jutro. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša 9.45 Vedri zvoki. 10.30 Nedeljski sestanek. 11.00 Poročila. 11.05 Mladinski oder: »Grdi mali raček«, pravljica Hansa Christiana Andersena. 11.35 Nabožna glasba. 12.00 Poročila. 12.15 Glasba po željah. 13.00 Vanek in Drejček. 13.15 Slovenske ljudske pesmi. 13.35 Klasično, a ne pretesno. 14.00 Poročila. 14.05 Operetna glasba. 14.35 Orkestri lahke glasbe. 15.00 Nedeljsko popoldne. 19.00 Poročila.

: : PONEDELJEK, 26. septembra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tj. vdan. 9.30 Obletnica tedna. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.05 Omnibus. 11.30 Poročila. 11.35 Omnibus. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Glasbeni almanah. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Glasba (Marija Kostnapfel). 15.30 Poročila. 15.35 Klasični album. 16.15 Melodije. 17.00 Poročila. 17.05 Orkester gledališča Verdi v Trstu. 18.00 Poročila. 18.05 Čas in družba. 18.20 Slovenski zbori. 19.00 Poročila.

: : TOREK, 27. septembra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tj. vdan. 9.00 Poročila. 9.05 Tj. vdan. 9.30 Nekoč je bilo. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.05 Omnibus. 11.30 Poročila. 11.35 Omnibus. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Glasbeni almanah. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Glasba (Tea Meulja). 15.30 Poročila. 15.35 Klasični album. 16.05 Melodije. 16.30 Za najmlajše. 17.00 Poročila. 17.05 Vinko Globokar: Etude pour folklor II. 17.25 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.05 Klasični moderne demokracije. 18.25 Zborovska glasba. 19.00 Poročila.

: : SREDA, 28. septembra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tj. vdan. 9.00 Poročila. 9.05 Tj. vdan. 9.30 Liki iz naše preteklosti. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.05 Omnibus. 11.30 Poročila. 11.35 Omnibus. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Glasbeni almanah. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Glasba (Mara Zerjal). 15.30 Poročila. 15.35 Klasični album. 16.05 Melodije. 16.30 Za najmlajše. 17.05 Pianistka Neva Merlak. 17.25 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.05 »Adam in Eva«. Napisal Miroslov Krleža, prevedel Majda Skrbinšek. 19.00 Poročila.

: : ČETRTEK, 29. septembra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tj. vdan. 9.00 Poročila. 9.05 Tj. vdan. 9.30 Nekoč je bilo. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.05 Omnibus. 11.30 Poročila. 11.35 Omnibus. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Glasbeni almanah. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Glasba (Rosanna PuPrger). 15.30 Poročila. 15.35 Klasični album. 16.05 Melodije. 16.30 Za najmlajše. 17.00 Poročila. 17.05 Koncert violinista Tomaža Lorenza in kitarista Primoža Sobana. 17.25 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.05 Slovensko povojno pripovedništvo. 18.15 »Primorska poje 77«. 19.00 Poročila.

: : PETEK, 30. septembra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tj. vdan. 9.00 Poročila. 9.05 Tj. vdan. 9.30 Koncert. 10.00 Poročila. 10.05 Omnibus. 11.30 Poročila. 11.35 Omnibus. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Glasbeni almanah. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Glasba (Marjetica Puntar). 15.30 Poročila. 15.35 Klasični album. 16.05 Melodije. 16.30 Za najmlajše. 17.00 Poročila. 17.05 Giorgio Cambissa: Koncert. 17.20 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.05 Pevsko tekmovanje »Seghizzi«. 18.30 Domači zvoki. 19.00 Poročila.

: : SOBOTA, 1. oktobra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tj. vdan. 9.00 Poročila. 9.05 Tj. vdan. 9.30 Nekoč je bilo. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.05 Omnibus. 11.30 Poročila. 11.35 Omnibus. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Glasbeni almanah. 14.00 Novice. 14.10 Tekmujte s PPetrom (Jelka Daneu in Peter Cvelbar). 15.30 Poročila. 15.35 Poslušajmo spet. 17.00 Poročila. 17.05 Iz Beethovnovih del. 18.00 Poročila. 18.05 »Neizpeta podoknica«. Radijska igra. Napisala Zora Saksida. Režija Stana Kopitar. 18.45 Vera in naš čas. 19.00 Poročila.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Reg. na sod. šču v Trstu dne 20.4.1954, štev. 157 • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna Graphar Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Obstoji v Nemčiji res nacistična nevarnost?

V zvezi z najnovejšim hudodelstvom teroristične tolpe »Frakcija Rdeče armade«, ki se prišteva k teroristični skupini Baader-Meinhof, je dvignil določen tisk v Italiji, Franciji, pa tudi drugod precejšen hrup in prikazuje stvari tako, kakor da obstaja v Nemčiji realna in celo akutna nevarnost, da pride na oblast nov nacizem. Pri tem so nekateri spretno zamešali stvari in zrcalne slike, tako da izgleda, da nemške demokracije ne ogražajo rdeči anarhistični teroristi, ampak nacisti in kakor da daje nemška demokracija socialnodemokratska vlada po tuho nacistom, zlasti s tem, da ni pripravljena kar tako kapitulirati pred zahtevami teroristov v zameno za izpustitev predsednika zveze industrijev Schleyerja.

Je današnja nemška demokracija res tako šibka in negotova sama sebe? In je nacistična nevarnost v Nemčiji res tako realna? Na ti dve vprašanji je važno odgovoriti, kajti od odgovorov nanju je odvisna tudi usoda srednje in v bistvu vse Evrope v prihodnjih desetletjih in najbrž še za veliko daljšo dobo.

Nemški narod je doživel s Hitlerjem strašno preizkušnjo, ki ga je nedvomno močno streznila, tako da danes velikanska večina Nemcev ne more priti več v skušnjavo, da bi se dala zapeljati kakemu novemu Hitlerju. Nemci niso bili edini evropski narod, ki je podlegel skušnjavi fašizma in totalitarizma. Cela vrsta evropskih narodov je podlegla isti skušnjavi pred njimi in tudi za njimi. Toda pri tem se je treba zavedati, da je Hitler sicer prišel na oblast, vendar pa ni dobil pri svobodnih volitvah (dokler so bile svobodne) v Nemčiji nikoli absolutne večine. Pooblastilo za diktaturo je dobil šele v parlamentu, ko se mu je posrečilo upogniti Center in si pridobiti za zaveznike takojimenovano nacionalno desnico. Nešteto Nemcev se je znašlo po Hitlerjevi zmagi v koncentracijskih taboriščih (ki so bila ustanovljena zaradi nemških antinacistov in demokratov vseh strank in gibanj), mnogo pa jih je bilo tudi ubitih in obsojenih na smrt. Na tisoče in tisoče pisateljev, umet-

nikov, znanstvenikov, sindikalnih voditeljev, častnikov in tudi navadnih ljudi je moralo v begunstvo. Hitler je zapeljal Nemčijo v strašno vojno, v kateri so bila nemška mesta razdejana in od Nemčije je bila odtrgana četrtina državnega ozemlja, ostalo narodno ozemlje in narod pa sta ostala razdeljena in ne bosta morda nikoli več združena. Nemški narod se zaveda, kdo je to povzročil, in gotovo ne čuti več želje, da bi poslušal novonacistične demagoge in doživel še nove katastrofe.

Novonacistično gibanje ne doseže v Nemčiji niti 5 odstotkov glasov, zato sploh ni zastopano v parlamentu, v nasprotju z Italijo, kjer ima novofašistično gibanje okrog 50 poslancev in kar lepo število senatorjev. Tudi v Franciji desnica ni ravno brezpomembna, vsekakor pa močnejša kot v Nemčiji in predstavlja jedro Giscardove vladavine. Nemčijo pa vladajo danes socialisti. Predsednik njihove stranke je Brandt, predsednik vlade pa Schmidt, o katerih demokratičnem mišljenju ne more nihče dvomiti. Res je, da se nekateri boje, da bi Schmidt popustil pritisku javnega mnenja, ki zahteva ostrejšo politiko do teroristov, toda takega javnega mnenja še ni mogoče označiti za desničarsko, kaj šele za nacistično. Človek s ceste je že po svoji naravi za red, mir in varnost, da se lahko posveti svojemu delu, a proglašati vsakogar, kdor je za red, mir in varnost, da se človeku ni treba bati, da ga bo nekdo ustrelil, ko gre po cesti, ali mu nastavil peklenski stroj pred hišna vrata, za desničarja in nacistu, je — ne zmeta — ampak zlohotnost in demagogija. Potem je nacist tudi Pavel VI, ki se stalno zavzema za mir in varnost.

Menimo, da je nemška demokracija danes — hvala Bogu — trdna in da je peščica poblašnelih anarhistov in kriminalcev ne more zrušiti. Nevarnejše so krivične obdolžitve, ki bi lahko vzbudile v nemški javnosti užaljenost in zamero, kar bi moglo povzročiti novo razpoko v Evropski skupnosti in zamudo v težavnem procesu evropskega združevanja.

GROZA V KAMBODŽI

Kambodža je danes nedvomno najgrozejša dežela na svetu. Od zunanjega sveta je popolnoma odrezana, le tu pa tam se kakemu beguncu posreči zbežati čez mejo v Tailandijo. To se posreči le redkim, čeprav poskusijo zbežati mnogi, ker so postale razmere tam, odkar so se l. 1975 polastili oblasti takojimenovani »rdeči Hmeri«, naravnost peklenške. »Rdeči Hmeri« so v svojem primitivnem, analfabetskem pojmovanju kolektivizma (edino, kar so dojeli od marksistične ideologije) spremenili vso državo z njenimi pet milijoni prebivalcev v eno samo velikansko koncentracijsko delovno taborišče. Kot prvo stvar so po zmagi nad Lon-Nolovim režimom izselili iz prestolnice Pnom Penh skoro vse prebivalstvo in ga razpršili na vse strani, nad milijon ljudi. Iz njih so ustanovili skupine po nekaj tisoč

ljudi, ki sos i morale največkrat postaviti zasilna taborišča kar kje na odprtem polju, kjer so jim določili delo. Bivališče so si morali napraviti iz kolov, vej, blata, riževe slame in drugih zasilnih pripomočkov.

Begunci, ki so pribežali v Tailandijo, pri povedujejo stvari, ki jih je komaj verjeti, vendar se vse pripovedi v vsem bistvenem strinjajo, čeprav so begunci iz najrazličnejših krajev in različnih poklicev in izobrazbe. »Rdeči Hmeri« niso delali spomladi leta 1975 in tudi ne pozneje nobene razlike. Bivše funkcionarje Lon-Nolovega režima in vojake so pobili, če so jih prepoznali, vse druge pa so začeli »prevzgajati« v taboriščih v duhu in z metodami »totalne revolucije«. Nad pet milijonov ljudi je obsojenih na suženjsko delo na zemlji. Delati morajo po

(Dalje na 7. strani)

Imena narodov in dežel v Španiji

Zadnji čas je v Španiji v tem močno avtonomistično gibanje Baskov, Kataloncev in delno tudi Galicijcev, v deželi Galiciji. Kakšnega izvora so ti narodi in kaj pomenijo njihova narodna imena?

Baski so prastar narod, eden najstarejših v Evropi, seveda vedno glede kronik, ki jih omenjajo, kajti biološko so seveda vsi narodi enako stari ali mladi. Medtem ko npr. govorijo rimske in grške kronike o Galicijcih že več stoletij pred Kristusovim rojstvom in mislijo pod njimi prebivalce današnje Francije, pa današnji Francozi vendarle ne morejo trditi, da so isti narod kot tedanji Galci. Med Galci in njimi ni kontinuitete narodne zavesti, prebivalci Francije so drugačni ne le po narodni zavesti, ampak tudi po narodnem imenu, menjali pa so tudi jezik, v nasprotju z Baski na južnozahodnem koncu Francije in severnem koncu Španije, ki so ohranili ne le svoje ozemlje, čeprav zmanjšano, ampak tudi svojo nacionalno identiteto in zavest, jezik in narodno ime nespremenjeno še iz časa, ko so zavladali nad Iberskim polotokom Rimljani. Niti ti si niso mogli za stalno podvreči Baskov — ime Baski pride iz Vizkaya — kot si jih niso mogli pozneje Vizigoti, Arabci, Franki in tudi ne španski kralji in diktator Franco. Baski so se upirali vsem in vzdržali v tem svojem večnem odporu vse do danes, ko se spet zdi, da se jim je približala nacionalna svoboda na doseg roke. Vprašanje je le, ali se bodo zadovoljili s politično in kulturno avtonomijo, ali pa bodo zahtevali popolno neodvisnost. Glede tega se vodijo zdaj med njimi samimi debate.

Medtem ko izvor imena Baski — Vizkaya — ni čisto jasen, iskati ga je v skrivnosti baskovskega jezika, ki ni soroden nobenemu drugemu jeziku v Evropi, pa je izvor imena katalonskega naroda popolnoma jasen. Ime Katalonci je nastalo iz Catalondia, t.j. dežele Gotov. Mišljeni so bili Vizigoti, ki so imeli svoje kraljestvo v Španiji od 5. do

8. stoletja, ko so ga zrušili Arabci in Franki. Čeprav pa so bili Goti med španskim prebivalstvom v veliki manjšini, sestavljali so najbrž le okrog 5 odstotkov prebivalstva, se je vendar ime Goti s časom prišlo vseh prebivalcev na nekaterih španskih področjih, posebno tam, kjer je danes Katalonija. Ta se je najdalje obvarovala arabske oblasti, in je bila med prvimi osvobodjena, kot del prejšnjega gotskega kraljestva pa so jo še naprej imenovali Gotska dežela in njene prebivalce Katalane, torej Gote, kajti Cata je pomenilo Goti. V katalonskem jeziku, ki se razlikuje od španščine, t.j. od kastilijanščine, čeprav spada oba k romanskim jezikom, se je ohranilo tudi precej gotskih besed, ki jih zdaj jezikoslovje z zanimanjem išče in preučuje.

V Španiji pa je tudi dežela, ki je dobila svoje ime od Vandalov. Ti so zavzeli Španijo še pred Vizigoti in ustanovili tam svoje kraljestvo, katerega težišče je bilo v današnji Andaluziji, kar ni nič drugega kot Van-

daluzija, po izrazu Vandalos ali Vandals. Seveda je tudi v Andaluziji le malo prave vandalske krvi, še manj kot v Kataloncih gotske, kajti Vandale je kmalu zaskominalo po večno topli Afriki. Kralj Gejzerih je popeljal svoj narod čez Gibraltarsko ožino na alžirsko obalo — pomorski podvig, ki še danes vzbuja občudovanje strokovnjakov — in ustanovil na tleh današnje Alžirije in Tunizije kraljestvo s prestolnico v Kartagini, ki je trajalo več kot sto let. Od tam je zavzel tudi Rim in ga oplenil, a ne tako divjaško, kot bi hotel naznačiti izraz vandali za tiste, ki poškodujejo ali uničijo kake umetniške spomenike. Ta izraz si je izmislil neki francoski posvetnjaški opat v 18. stoletju, ne da bi bil seveda poznal Vandale, zgolj zato, ker so odpeljali iz Rima nekaj ladij zakladov, ki so jih bili prejšnji rimski cesarji naropali drugim narodom. Huje kot Vandali pa so pustošili po Rimu Goti, tako Zahodni kot Vzhodni. Razni rimski pisci so govorili o Vandalih s pravim spoštovanjem zaradi njihovih moralnih kvalit. Bili so namreč po njihovem dosti manj

(Dalje na 8. strani)

Še vedno »leteči krožniki«

Vesti o letelih krožnikih kar nočejo u-sahniti. Vedno spet se javljajo ljudje, ki trdijo, da so jih videli. Te dni so javile tiskovne agencije novico, ki jo je objavil dnevnik »El vocero« na Portoriku, da je imel neki 74-letni kmet neprijetno srečanje z bitjem z nekega tujega sveta. Pojavilo se je pred njim, obdano od nekega zelenega sija, na kraju, kjer je počival po delu. Bitje je bilo visoko približno en meter. Približalo se mu je in mu pregledalo noge, kolena in glavo, nato pa je spet v trenutku izginilo, pri čemer je bilo slišati šum, kot ga povzročajo letala, ko vzletijo. Sandoval — tako se piše tisti stari kmet — je povedal, da je imelo bitje okrogel obraz in veliki nosnici kot gorila.

Kot znano, je nedavno tudi v Italiji baje precej ljudi videlo »leteče krožnike« in tako tudi še marsikje drugje. Čudno je, da k temu molče poveljstva letalstev v posameznih državah.

Možno je seveda somo dvoje. Ali je vse skupaj samo fantazija — a potem bi moral poveljstva končno spregovoriti in pomiriti ljudi — ali pa je resnica tako fantastična in resna, da nočejo spregovoriti. To bi namreč pomenilo, da smo obdani od bitij z nekega tujega sveta, zunaj našega sončnega sistema, ki nas »opazujejo«. Toda za to bi potrebovala ta bitja vesoljsko postajo nekje v našem osončju, ki je ni še nihče odkril, ali pa bi morala razvijati njihova vesoljska vozila fantastično hitrost, ki bi se bližala hitrosti svetlobe, če niso odkrila celo »četrtne dimenzije«, skozi katero prodrejo do nas zunaj našega pojmovanja in prostora. Nagibamo se k prvi možnosti.

—o—

Šef slovenskega programskega odseka radijske postaje Trst A dr. Matej Poštovan je stopil s ponedeljkom, 13. t.m. v pokoj. Slovenska radijska postaja bo ostala zaenkrat brez takega šefa.

Skupni interesi KD in KPI

■ nadaljevanje s 1. strani

Lattanzio niso bili tako polemični in odločni, kot bi lahko pričakovali, saj so dejansko vzeli na znanje Andreottijev ukrep in s tem omogočili nadaljnji obstoj njegove vlade. Obe največji stranki se očitno bojita predčasni volitev, na katerih bi prišlo do konfrontacije dveh blokov, njen izid pa je vsekakor zelo negotov. Obe stranki imata torej ves interes, da se ohrani sedanje stanje, ki omogoča vladi, da reši nekatera akutna vprašanja gospodarske in socialne narave, kar bo tudi prispevalo k boljšemu političnemu ozračju, ki je pogoj za reden potek političnih volitev.

ZAKAJ NE TUDI SLOVENSKO?

Med tiste ustanove v Trstu, ki so ostale doslej absolutno brezbrizne za dvojezičnost, je Inšpektorat za motorizacijo. Tam ima opravka na tisoče slovenskih avtomobilistov, ki pa ne slišijo slovenske besede in je ne morejo uporabiti. Še slabše je pri voznških izpitih, ki jih je treba tam opravljati (inšpektorat ima, kot znano, monopol za to). Pri izpitih so slovenski kandidati že zaradi jezika handikapirani, ker prihaja do nesporazumov, npr. pri besedah »sosta« in »fermata«, poleg tega, da se obnašajo inšpektorji, ki preizkušajo kandidate, zelo nevljudno, seveda ne samo proti slovenskim kandidatom. Tako npr. ne odzdravijo na pozdrav kandidata in očitno z nevoljo kažejo, da se jim mudi in da nimajo časa, da bi ga zapravljali z njimi. Ta nervoza seveda vpliva na kandidate. Če le morejo, iznajdejo inšpektorji (»inženirji«) kak »trik«, da kandidata vržejo, kar povzroči mnogim nove stroške za ponovitev tečaja in izpita.

Brezbriznost do kandidatov se kaže tudi v tem, da je treba pri izpitih tudi v burji in

dežju čakati na prostem, tako da morajo kandidati potem premraženi in napol otrpli sestiti za krmilo. Točkovanja, kot je v navadi v mnogih državah, tržaški inšpektorat seveda ne pozna, prav tako se inšpektorji absolutno ne ozirajo na mnenje učiteljev, ki so vadili kandidata v vožnji. Ti so zanje ničle, njihovo mnenje o znanju kandidata jih ne zanima, čeprav učitelj neprimerno bolje pozna kandidatovo sposobnost kot inšpektor, ki preizkuša kandidata samo nekaj minut in pazi samo na to, kako bi ga »ujel«, celo s hote napačnimi zapovedmi, zaradi katerih kandidat pade, če jih posluša. Tako mora istočasno paziti na cesto pred seboj, na prometne znake in na pasti, ki mu jih postavlja z besedami inšpektor, ki sedi za njegovim hrbtom.

Pri takem izpitu bi padla tudi večina odstotkov voznikov, ki imajo že dolgo prakso. Tako so odvisni izidi izpitov največkrat od sreče in od dobre ali slabe volje inšpektorja. Zanimivo bi bilo zvedeti, kaj meni inšpektorat za motorizacijo o tem.

SEJA DEVINSKO NABREŽINSKEGA OBČINSKEGA SVETA

Več senc kot luči z novim zakonom

V petek, 16. t.m., se je po poletnih počitnicah ponovno sestal devinsko-nabrežinski občinski svet, da bi odločal o zakonu Bucalossi, ki zadeva gradbeno dejavnost. Zakon je bil nedavno sprejet skoro soglasno v parlamentu, nato je dežela Furlanija - Julijska krajina izdala smernice za njegovo izvajanje, občine pa so morale izbirati med raznimi možnostmi obveznih dajatev za javna dela primarne in sekundarne urbanizacije.

Predhodno se je na občini sestala tehnič-

»Naš praznik« na Proseku

Tudi »Naš praznik«, ki ga je v nedeljo, 18. t.m. proredila sekcija Slovenske skupnosti Prosek - Kontovel, je lepo uspel. Zaradi slabega vremena se je moral spored odvijati v dvorani športnega društva Primorje, kar pa nikakor ni okrnilo programa in prijetnega razpoloženja.

Pred začetkom so gostje iz Aoste v spremstvu krajevnega godbe na pihala položili venec pred spomenik padlim.

Spored je začela godba na pihala s Proseka, ki je pod taktirko Z. Kanteta izvedla bogat in pester koncert. Sledil je pozdrav prirediteljev, ki ga je izrekla tajnica krajevnega sekcije SSK prof. Majda Cibic, in je bil še posebej namenjen gostom iz Doline Aosta. Folklorna skupina francoske manjšine iz te dežele je namreč prikazala svoje značilne ljudske pleske, ki so zelo ugajali občinstvu in ga razveselili.

Kot častni gost je udeležencem spregovoril predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevž Grilo, ki je prikazal težki politični položaj slovenske manjšine na Koroškem, proti kateri složno nastopajo vse avstrijske stranke, od socialistov do demokristjanov, katerim se je v teh dneh pridružila še avstrijska komunistična partija. V prihodnjih tednih bodo namreč proti okrog 20 koroškim Slovincem sodni proces zaradi dejanj nasprotovanja genocidni politiki avstrijske vlade in strank do slovenske narodne manjšine. V imenu goriške SSK je udeležence pozdravil pokrajinski tajnik Marjan Terpin.

Spregovoril je tudi deželni svetovalec dr. Drago Štoka, ki je omenil nedavno srečanje s predsednikom Andreottijem, obsodil diskriminacijski regulacijski načrt tržaške občine do domačinov v kraških vaseh in ostro ožigosal oskrnitev spomenikov bazoviškim junakom in talcem na Opčinah. Udeleženci so v zvezi s tem dogodkom in z dogajanjem

(Dalje na 6. strani)

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

Franček Rudolf:

K O Ž A M E G L E

Igra v dveh dejanjih

Režija: JOŽE BABIČ

V soboto, 24. t.m. ob 20. uri.

no-urbanistična komisija, v kateri so zastopane vse stranke in je izdelala skoro soglasno stališče, ki na eni strani skuša pospeševati zasebne male gradnje, na drugi pa skuša omejevati velike gradbene špekulacije. KD pa je na seji samo še bolj zaostila svoje stališče in s pretvezo, da uprava noče načeti razprave o turističnih pobudah v selsljanskem zalivu, je napovedala svoj nasproten glas. Depangher je za KPI poudaril, da zakon skuša odpraviti razliko med gradbenimi in negradbenimi zemljišči in poveriti občinam gradbeno načrtovanje. Uprava, je poudaril načelnik skupine KPI, se bo lotila globalno razprave o turističnih pobudah na celotnem občinskem področju.

Colja je v imenu PSI obžaloval, da je njegova stranka predčasno ostala osamljena pri zagovoru gradnje ljudskih hiš, danes pa vsi občutijo to potrebo.

Končno je Terčon v imenu SSK skušal analizirati Buccalossijev zakon, ki je po mnjenju njegove stranke nesocialen. Poudaril je, da omenjeni zakon, sicer dober v vsedržavnem merilu, ne upošteva stvarnosti na ozemlju, kjer prebiva manjšina. Po tem zakonu bo skrajno težko graditi zasebne enostanovanjske hiše, na drugi pa bodo gradbeniki velikih blokov precej na boljšem. To bo povzročilo, da bodo naši ljudje, zlasti po kraških vaseh, prisiljeni kupovati stanovanja, kar bo nujno privedlo do spremembe značaja naših vasi in do izseljevanja v večje kraje, kjer je nevarnost potujčevanja večja. Terčon je tudi ostro zavrnil določena podtikanja, češ da je SSK proti ljudskim gradnjam. »To sploh ne drži, nočemo pa, da bi se po naših še slovenskih vaseh gradile ljudske hiše, ne da bi se zagotovilo, da bo-

do te izključno za domače potrebe, ne pa da se bodo vanje vseljevali tujci, kot se doslej dogaja, in s tem nujno spreminjali etničnih sestavov naših krajev je dejal Terčon. Prav ta je eden glavnih razlogov, da SSK ne more pozitivno oveniti Buccalossijevega zakona, ki poleg tega skuša še odpraviti zasebno lastnino zemljišč. Prav to zadnje je za manjšino največja nevarnost, saj se etnična skupnost ne more hraniti brez ozemlja. Kar se pa tiče turističnih pobud na obalnem področju, je Terčon dejal, da nosi glavno krivdo za zavlačevanje prav dežela, ki do danes še ni odobrila regulacijskega načrta in ki v svoj predlog deželnega urbanističnega načrta sploh ni vključila naše občine kot turistične. SSK bo zahtevala splošno razpravo o vsej turistični občinski politiki tako, da bodo predvsem zaščitene koristi domačega prebivalstva.

Predstavnik SSK je napovedal, da bo njegova stranka glasovala za izvršilne norme Buccalossijevega zakona, sicer bi bilo županu onemogočeno izdajati gradbena dovoljenja, in ker se je odbor obvezal, da se bo predhodno posvetoval s SSK pred izdajo kateregakoli gradbenega dovoljenja večjega obsega, ki bi ogrožal narodnostno ravnotežje v občini. Sklep je bil odobren z glasovi SSK, KPI in PSI, KD je glasovala proti, PSDI pa se je iz neznanih razlogov vzdržal.

Pred rednim dnevnim redom je med vprašanji predstavnik SSK izrazil oster protest in nasprotovanje odborovemu sklepu, da ukine eno izmed dveh sekcij slovenskega otroškega vrtca v Nabrežini, češ da je vpisanih le 35 otrok in tako lahko občinska uprava prihrani eno učno moč. SSK bo s tem v zvezi naredila vse potrebne korake in obvestila slovensko javnost, da se tudi letos ohranita dve sekciji, kar je iz narodnostnih in pedagoških razlogov nujno.

n k

Na pritisk SSK otroški vrtec neokrnjen

V zvezi z vprašanjem otroškega vrtca v Nabrežini nam je tajništvo SSK iz občine Devin - Nabrežina poslalo v objavo naslednjo izjavo:

»Tajništvo devinsko nabrežinske sekcije Slovenske skupnosti je proučilo na izredni seji v soboto, 17. t.m. novonastal položaj v nabrežinskem slovenskem otroškem vrtcu.

Na seji občinskega sveta, ki je bila v petek 16. t.m., je župan poslanec Škerk sporočil, da je občinski odbor sklenil ukiniti eno slovensko sekcijo nabrežinskega vrtca, češ da se je vpisalo le 35 otrok, kar je po obstoječem pravilniku največje dopustno število za eno samo sekcijo.

SSK ugotavlja, da je ta sklep nesprejemljiv tako iz pedagoškega kot iz narodnostnega stališča. Otroci, ki so doslej obiskovali omenjeni vrtec v dveh ločenih skupinah, bi najbolj občutili to spremembo. Ena sama vzgojiteljica ne bi namreč zmogla uspešno slediti 35 otrokom, ki potrebujejo stalnega nadzora, zlasti še, ker je v vrtcu, poleg vzgojiteljice, nameščena le še nekvalificirana otroška pomočnica. Nesprejemljivo je končno odborovo stališče, da se ukine sekcija tudi zaradi pomanjkanja denarnih sredstev in češ, da je obisk otrok zelo slab. Iz uradnih dnevnikov vrtca izhaja, da je vsa zadnja leta bil obisk slovenskih otrok, v odstotkih, mnogo višji od italijanskih vrstnikov.

Končno je tajništvo ugotovilo, da je bil letos

zavrnjen otrok, ki od rojstva živi v Nabrežini in ki je že dve leti obiskoval isti vrtec. Tako mu je onemogočeno, da konča svojo predšolsko vzgojo v domačem okolju.

SSK želi s tem seznaniti vso slovensko javnost in zahteva, da se prekliče gornji protislovenski ukrep in da se ohranita obe sekciji otroškega vrtca.

—o—

Vprašanje druge sekcije otroškega vrtca v Nabrežini je bilo predmet nove razprave na seji devinsko-nabrežinskega občinskega odbora. Ta se je sestal v torek, 20. t.m., in po seji objavil naslednje poročilo:

»Na zadnji seji občinskega sveta je župan odgovoril na neko vprašanje rekoč, da je namen uprave ukiniti eno od dveh slovenskih sekcij slovenskega vrtca v Nabrežini, ker se je vpisalo 35 otrok, to je maksimalno število za eno sekcijo, kar določa člen 7 občinskega pravilnika. V zadnjih dneh pa je bilo rešeno vprašanje stalnega bivališča še enega otroka iz Nabrežine, ki je bil sprejet kot 36. od vpisanih, zato je bo v prihodnjih dneh začela ponovno delovati tudi druga sekcija slovenskega otroškega vrtca v Nabrežini. Druge primere otrok, ki nimajo uradnega stalnega bivališča v občini, pa dejansko v njej stanujejo zaradi zaposlitve staršev, bo uprava proučila v prihodnjih dneh.

Povezovalna vloga manjšin

V Anhovem, industrijskem naselju blizu Kanala, so v soboto, 17. t.m., slovesno odprli novo cementarno, ki bo do leta 1980 skupno s staro dajala več kot milijon ton cementa letno. Z odprtjem cementarne je bila združena velika prireditve, ki je pomenila osrednjo proslavo v teh krajih ob 30. obletnici priključitve Primorske k Jugoslaviji, hkrati s proslavitvijo 85-letnice rojstva predsednika Tita, 40. obletnice njegovega prihoda na čelo komunistične partije in 40. obletnice ustanovitve KPS.

Osrednji govor na proslavi v Anhovem je imel predsednik centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Franc Popit, ki je med drugim spregovoril tudi o nedavno podpisanih osimskih sporazumih, o katerih je dejal, da v duhu sklepov helsinške konference urejajo odnose med Italijo in Jugoslavijo. Poudaril je, da v Italiji zmagujejo demokratične sile, medtem ko je za skrbiljoč razvoj v Avstriji, kjer se vlada podreja šovinističnim in neonacističnim pritiskom. O italijansko - jugoslovanskem sodelovanju je dejal, da glede odnosa do narodnih manjšin postaja zgled drugim državam in narodom. »Obe manjšini, italijanska pri nas in slovenska v Italiji«, je poudaril Popit, »krepita to vez s svojimi konstruktivnimi prizadevanji tako v odnosu do večinskega kot do matičnih narodov, zato je tudi njuna zasluga, da smo se v Osimu lahko sporazumeli. Da bo tako tudi vnaprej, je treba dosledno omogočati narodnostnim skupnostim vsestranski razvoj ob doslednem spoštovanju in uresničevanju pravic na temelju zakonov, ki so že v veljavi, ali tistih, ki jih bo treba sprejeti, da bo manjšina zaščiten pred vsakovrstno asimilacijo in deležna vseh dobrin, ki ji kot manjšini sodijo.«

Odprtja cementarne v Anhovem so se udeležili tudi nekateri gostje iz zamejstva, med njimi goriški župan Pasquale De Simone.

Dan prej, v petek, so v bližnjem Kanalu slovesno odprli stalno razstavo del znane slovenskega grafika Rika Debenjaka, kanalskega rojaka. Galerija šteje 56 grafik, ki jih je prof. Debenjak daroval rojstnemu kraju; nameščena pa je v obnovljenem stolpu nekdanjega mestnega obzidja.

Otvoritveni slavnosti, na kateri je o liku umetnika spregovoril ravnatelj Moderne galerije v Ljubljani, Zoran Kržišnik, je sledil koncert orkestra Slovenske filharmonije, ki ga je vodil kanalski rojak Anton Nanut; koncert, ki je bil prvotno mišljen na prostem pred samo galerijo, so zaradi slabega vremena žal morali prenesti v dvorano, v Desklah. Pred otvoritvijo galerije Rika Debenjaka je v Kanalu potekalo prvo srečanje primorskih kulturnih ustvarjalcev. Slovesnega odprtja galerije so se udeležili tudi številni zastopniki zamejskih Slovencev z Goriškega, Tržaškega in iz B. Slovenije.

Poziv mladinskega krožka iz Gorice

Na šestem mladinskem seminarju v Bohinju se nas je zbralo 70 mladink in mladincev iz zamejstva. Poslušali smo predavanja o številnih problemih, ki nas zanimajo, ter o njih razpravljali. Med drugim smo na seji odbora MK-G skupno z odborniki Mladinskega Centra - Gorica, ki je bila 10.9.1977 v bohinjskem Mladinskem domu, sklenili da na podlagi naših opažanj in spoznavanj sestavimo, napišemo in razdelimo naslednji POZIV:

V družbi, v kateri živimo smo stalno priče nenehnim spremembam, še prav posebno na socialno-političnem področju, ki nas kot skupnost neposredno zadevajo in vplivajo na naš razvoj.

Zaradi tega smo dolžni, da organizirano delujemo na celotnem zamejskem področju, posebno pa tam, kjer je naša narodnostna skupnost najbolj izpostavljena raznarodovanju. Mladi moramo biti v prvih vrstah pri prizadevanju za razvoj naše narodnostne skupnosti. Organizirano moramo delovati na vseh področjih, ki zadevajo razvoj in obstoj naše manjšine v Italiji. Kvalunkvizem posameznikov in večjih skupin, ki se na žalost poraja tudi v naši sredini, je negativen element, ki nam povzroča hude

težave in ima za razvoj naše skupnosti negativne posledice. Kvalunkvizem je služil, in še vedno služi, le nazadnjaškim silam, oziroma opravičuje njihova teoretična in praktična stališča.

Proti raznarodovanju in proti negativnim elementom v sami narodnostni skupnosti se lahko borimo le organizirano.

Organizirajmo se zato, po vseh krajih, kjer je pač mogoče, v mladinske odseke ali krožke, ter sodelujmo in vključujmo se v razne že obstoječe organizacije (prosvetne, športne, specializirane itd.).

Pisotni bodimo na manifestacijah in spominskih svečanostih, pišimo v naše časopise, vključujmo se v delo odborov društev, v katerih delujemo, vnašajmo delovni in borbni duh v okolje, v katerem preživljamo svoj prosti čas. Le na tak način bomo dosegli svoj cilj, po katerem že vrsto let težimo, da bo postalo naše delovanje masovnejše, a tudi kvalitetnejše.

Mladinca - posameznika pozivamo še posebej, da se posveti branju knjig, revij in dnevnikov, zlasti pa tistih, ki izhajajo v Sloveniji zaradi bogatitve materinega jezika, zaradi kulturnega osveščanja in zato, da sledi dogodkom in razvoju v domovini; da izboljšuje svoj jezik; da spozna in proučuje zgodovino NOB in revolucije gibanj v svetu; da pravilno, organizirano in koristno izkorišča svoj prosti čas.

Pozivamo ga tudi, da sledi in budno spremlja socialno - politično dogajanje v italijanski državi, ter da se vključuje v njene napredne tokove.

Slediti je potrebno tudi dogodkom v svetu, da razumemo vzroke nevarnih žarišč, zapletov in razpletov, da spoznamo problematiko držav v razvoju in gibanja neuvršenih.

Pri vsem tem pa moramo slediti in zavzeto spremljati problematiko in razvoj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, ter se aktivno zavzeti za njeno enakopravnost in globalno zaščito. To bomo najbolje storili, če se bomo vključili v organizirano delo naših društev in ustanov.

ODBOR MK - G

—o—

V okviru prireditve goriškega septembra je od petka, 16., do nedelje, 18. t.m., poteklo v Gorici mednarodno srečanje esperantistov, ki so se ga udeležili predstavniki Italije, Jugoslavije in Avstrije.

V nedeljo, 4. t.m., je goriški nadškof Cocolin v oglejski baziliki posvetil enega duhovnika in tri diakone. Med novoposvečenimi diakoni je tudi Slovenec Vojko Makuc, ki je med obredom prebral eno berilo v slovenščini.

Z druge strani meje:

Nogometni praznik v Mirnu

V Mirnu bodo konec tedna proslavili visok športni jubilej, 55-letnico začetkov nogometne igre v Mirnu. Na turnirju, ki ga bodo priredili v počastitev jubileja, bodo poleg nogometašev domačega nogometnega kluba Adria in Bohinja nastopili tudi igralci Sovodenj in doberdobske Mladosti. V soboto ob 15.30 (jug. čas) bo odprta turnirja, ko se bosta med seboj pomerili zamejski ekipi. V nedeljo dopoldan bo tekma med Adrio in Bohinjem, popoldne pa tekmi za 1. in 3. mesto. Sledila bo podelitev pokalov. Praznik bo obsegal proslavo v Kulturnem domu v Mirnu v soboto zvečer, v ta okvir pa sodi tudi izdaja spominke značke in brošure z dokaj obsežnim pisanim in slikovitim gradivom.

V Mirnu je bil šport razvit že pred prvo svetovno vojno, ko sta bili v kraju dve telovadni društvi (orlovsko in sokolsko). Bujen razvoj je mirenški šport doživel po prvi svetovni vojni, dokler ni fašizem zatrl vsakršno slovensko prosvetno in športno dejavnost. V teh letih so v Mirnu gojili telovadbo, atletiko, hazeno (roko-met) in nogomet, o čemer je več poročil v reviji Naš čolnic. Nogomet je vzbrstel leta 1922 zunanaj društev, pozneje pa je dobil mesto v obeh mirenških društvih, »Slovenskem izobraževalnem društvu« in »Vipavi«. Večji razvoj je dose-

gel v društvu »Vipava«, ki je igralo prijateljske tekme v Gorici, Vrtojbi, Solkanu in celo v Ajdovščini. V moštvu »Vipava« je bilo največ nogometašev iz Rupe, ostali pa so bili iz Mirna, Rubij, Sovodenj in Pači. Prav zato bo nedeljski praznik tudi praznik nogometašev iz krajev, ki so sedaj v sovodenjski občini. Zato so organizatorji povabili tudi dve zamejski ekipi.

Po drugi svetovni vojni je bilo v Mirnu močno nogometno delovanje že pod zavezniško vojaško upravo, ko je na mirenškem igrišču poleg domače Adrije in biljenskega Partizana nastopala tudi ekipa Gorice, ki je imela sedež v Ljudskem domu v Gorici, vendar tu ni dobila igrišča. Gorica je tekmovala v močni 18-članski pokrajinski ligi s klubi celo iz hrvaške Istre.

Največji razvoj pa je mirenški nogomet dosegel v zadnjih dvajsetih letih, ko je Adria sedem let igrala v 2. slovenski ligi (četrti po rang lestvici jugoslovanskih lig). Zanimivo je, da je nogomet edini šport, ki se trenutno goji v Mirnu (ne upošteva je šola), čeprav so se v petdesetih letih in pozneje krajani ukvarjali z vrsto drugih športov, nekaterimi več, drugimi manj časa, kot telovadbo (društvo Partizan), košarko namiznim tenisom, streljanjem, plavanjem, odbojko.

»Naš praznik« na Proseku

nadaljevanje s 4. strani)

na Koroškem sprejeli posebno solidarnostno resolucijo, (ki jo objavljamo na drugem mestu, op. ur.).

V ostalem delu programa sta nastopila še mešani pevski zbor iz Divače pod vodstvom Edija Raceta in moški pevski zbor Rupa - Peč z Goriškega pod vodstvom Zdravka Klanjščka. Praznik se je nadaljeval ob zvokih ansambla Lojzeta Hledeta iz Števerjana.

Tudi o tem četrtem Našem prazniku letos na Tržaškem lahko rečemo, da je povsem uspel tako glede bogatega programa kot številne udeležbe domačinov in zlasti mladine. Za odlične domače klobase z zeljem in pristno vinsko kapljico so poskrbeli fantje in dekleta Mladinskega krožka iz Zgonika.

Prvi del kulturnega programa je neposredno oddajala radijska postaja Trst A. Posamezne točke sta napovedovala Egon in Nadja Štoka.

—o—

IZJAVA OGORČENJA NAD OSKRUMBO SPOMENIKA JUNAKOM PRI BAZOVICI

Udeleženci na »Našem prazniku«, ki ga je priredila sekcija Slovenske skupnosti Prosek - Kontovel v nedeljo 18. sept. 1977, so sprejeli skupno izjavo, v kateri izražajo svoje najodločnejše ogorčenje nad fašistično oskrunitvijo spomenika talcem na Opčinah in nad ponovno oskrunitvijo spomenika slovenskim narodnim junakom na bazoviški gmajni, ki so padli kot prve žrtve aktivnega odpora proti fašizmu v Italiji in v Evropi sploh.

V njej tudi poziva odgovorne oblasti, da se zavzamejo za odkritje storilcev tega nezasiščenega dejanja z enako vnemo kot za izsleditev tistih, ki so onemogočili pobeg nacističnega morilca žrtev v Ardeatinskih jamah pri Rimu.

Prav tako udeleženci praznika — je dalje rečeno v izjavi — izražajo koroškim rojakom svojo popolno solidarnost v njihovem trdem boju za najosnovnejše narodne pravice, še posebno pa tistim pogumnim predstavnikom mladine in tajniku NSKS, ki se bodo morali v prihodnjih tednih zagovarjati pred sodiščem zaradi svoje zavzetosti za priznanje pravic slovenski narodni manjšini na Koroškem v duhu 7. člena državne pogodbe.

—o—

NAGRADE EVROPSKE SKUPNOSTI ZA ŽIVINOREJCE

Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo v Trstu obvešča rejce, da bo podeljena nagrada v znesku 36.050 lir za vsako tele ženskega ali moškega spola rojeno v obdobju od 3. marca 1977 do 2. marca 1978. Nagrada bo podeljena samo za teleta, ki ostanejo v reji vsaj do 6. meseca.

Rejci morajo nasloviti prošnjo na Združenje rejcev (Trg Scorcio 4) v roku 30 dni po rojstvu teleta. Za vsa teleta rojena od 3. marca do 25. avgusta mora biti prošnja predložena do vključno 23. septembra.

Podrobnejša pojasnila lahko dobijo rejci na Pokrajinskem nadzorništvu za kmetijstvo - ulica Milano 19 - tel. 770-2381.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

»Cerkev v sedanjem svetu« o dekanijem katehetskem delovanju

Nova, 7.-8. številka revije »Cerkev v sedanjem svetu« je posvečena temi »Dekanijsko katehetsko delovanje«. Nanjo je ubrana večina prispevkov. O dekanijem katehezi pišejo Viljem Pangerl, Lojze Kozar, Renato Podbersič, Rafko Lešnik, Albert Metlikovec in Jožko Beneditič.

Seveda so posamezni prispevki, ki obravnavajo vsak svojo plat katehetskega delovanja po dekanijah, aktualni predvsem za duhovnike-katehete, dejansko torej za vse v dekaniji delujoče duhovnike, vendar pa je v njih veliko takega, kar zanima in mora zanimati tudi vernega laika. Za besedami »dekanijem katehetsko delovanje« se skriva veliko in trudapolno prizadevanje za poglobitev krščanskega življenja in miselnosti med vernimi ljudmi in za jezitev razkristjanjenja, ki je danes v teku, oziroma za ponovno pokristjanjenje slovenskega ljudstva preko kateheze in dobrega vzgleda, ki naj ga dajejo verni ljudje. Katehetsko delovanje v dekaniji obsega seveda vsakovrstne posege, od verouka do spodbujanja drugih dušnih pastirjev. Pri branju prispevkov v tej številki pa imamo vtis, da se morda posveča preveč pozornosti organizacijski plati katehetskega delovanja, premalo pa poglobitvi duhovnega življenja in razvijanju zavesti o odgovornosti, ki jo ima vsak vernik do svojega okolja in do sočladi, do vse narodne skupnosti. Ne da bi sodelavci revije na to pozabljali — vendar se spomnijo tega le bolj mimogrede, kar pa je razumljivo spričo akutnih katehetskih problemov, ki so povezani s skupinskim delovanjem oziroma z organizacijo. Za širšo javnost so zanimivi podatki v članku Rafka Lešnika »Pomen a-

nalize dekanijem (področne) veroučne statistike«, iz katerih je med drugim razvidno, da hodi danes v vseh treh slovenskih škofijah k verouku povprečno 65 odstotkov učencev, prvoobhajancev je 76 odstotkov, krščencev 72 odstotkov, cerkveno se jih poroči 63 odstotkov, cerkveno je pokopanih 82 odstotkov itd. Seveda pa so v teh odstotkih nedoslednosti in protislovja npr. kako da je prvoobhajancev 76 odst., ko pa hodi k verouku le 65 odst. otrok?

Izmed ostale vsebine je omeniti zlasti poročilo Vinka Kobala o najnovejšem italijanskem katehetskem priročniku za višje razrede osnovnih šol, članek »Ali je vera res "opij za ljudstvo"?«, poročilo Jožeta Krošla »Center za pastoralno sociologijo v Sloveniji« in poročila o nekaterih novih teoloških knjigah, zlasti o prevedeni knjigi »Kako danes govorimo v družini o Bogu«.

—o—

Finžgarjev dom na Opčinah prireja v nedeljo 25. sept. 1977 ob 15. uri na svojem vrtu

PRAZNIK MLADIH

Sodelujejo:

Otroški zbor »Slovenski šopek iz Mačkovelj
Evropsko znani rokohitrec in čarodej iz Ljubljane

Ansambla »ZVEZDE« in »GALEBI«

Po končanem sporedu bo za ples igral ansambel »TAIMS«

Poskrbljeno bo za pristen domači prigrizek.

V slučaju slabega vremena bo program v prostorih Finžgarjevega doma.

VABLJENI!

Tolminsko kmečko besedje

Navadnemu delovnemu drevu se je reklo *zarnada*, ponekod (Lom) pa *žold*. Odtod izraz: iti v *zarnado*, oz. v *žold*. In pojem: *žoldati*. Iti v *tabrh* je pomenilo (Lom): delat samo za košto, torej brez plačila. Medtem ko: iti v *roboto*, pomeni iti na delo za skupne srenjske potrebe ob lastni hrani in seveda brez plačila. Takšen delovni dan (neplačan, za srenjo) je *roboto*.

Strmejše poti so bile včasih tlakovane s kamenitimi skrilami, da jih ni voda razdirala. Taka pot je *lašta*, lahko tudi *kašta*. Slednje se rabi tudi za podporni zid visečemu svetu, zid brez malte. Tak grič podpira npr. *laz*, njivo v grivi. Iz take njive mečejo stran mnogo drobnega kamenja, to je *grič*. Zagrajeno oz. dobro zagrajeno polje, travnik, ali kak nasad, ograjen z ogrado, je *ograjna*. Pojem ustreza približno temu, kar je v ital. orto. S polja vozijo pridelek pogosto z *voznico* (voziček z dvema drogoma, med tema je spredaj počez drog, tako da pelje oz. vleče le ena oseba) ali s *koreto* (le en vlečni drog, spredaj počez na križ krajši drog, tako da vlečeta dve osebi). Samokolnica je *kariuola* (v Strmcu *samotenca*, v Žabnicah *radica*).

Nekako štiri metre dolgo poleno je *štak*, za v metre zložiti, en meter dolgo pa *metrca*. Žele-

za spona za tramove je *klanfa* (klaunfa). Debeli deska je *brjon* ali *tavolon* (Lom). Železni drog, s katerim so nekoč zapahovali vrata, je *šprajnga*. Vlečna vrv od komata do šajtov pa *štrajnga*. Šajton rečejo (Lom) tudi *zaritniki*. Droban drat je *čuk'ž'n*. Nahrbtnik je *ruksak*, v Lomu *punkel*. Grbast človek je *punklast*, ima punkel.

Prvi travi rečejo *arnica* (menda jarnica), drugi *otava*, tretji *otavčik*, četrty *drugi otavčik*, itn. Sušna trava, ki malo da, t.j. v pustem svetu, je *klasenca*. Ona trava, iz katere trdih korenin so delali krtače, je *šilc*. Velika rjuha za spravilo sena ali listja je *kozlovka*.

Za dež se reče, da *štrka*, ko začne padati počasi, kaka kaplja. Za drobno in bolj redko rosenje dežja se reče, da dež *mrcini*; nekoliko gosteje, da *mrlji*; še gosteje pa *rosi*. Sonce po dežju *sine* (siniti) skozi oblake. Večerne megle pred zatonom lahko *podgorijo*. Voda iz korita je *korigenca*, iz šterma *štermarca*, dalje *deževnica*, *skalenca*. Sodček za vodo v senožetih je *pitrih* (Lom). Ovčji mehur pa *kaznénk*. Stara mera je *polovnica*, približno en mernik.

(Dalje prihodnjič)

GROZA V KAMBODŽI

(dalje z 2. strani)

dvanajst ur na dan ob pičli in pogosto nezadostni hrani. Čeprav pridigajo nosivci te »revolucije«, vojaki Hmer, brezrazredno družbo in odpravo vseh zatiravskih sistemov, so se dejansko sami spremenili v čisto vladajočo kasto, ki je tem bolj nesramna v uživanju in zlorabi oblasti, čim primitivnejša je. Ljudje morajo delati od zore do teme, kopati prekope, okopavati riževе nasade, žeti in mlatiti riž. Delati morajo od 6. do 11. ure, nato od 13. do 17. in spet od 19. do 21. ure. Vmes si lahko pripravijo in zavžijejo obroke, ostali čas pa morajo popravljati delovno orodje.

Taborišča in vasi, ki so ostale, so razdeljene skoro vojaško v sekcije, kompanije in bataljone. Vsakdo je uvrščen v določeno delovno enoto. Prve čase so si lahko pripravljali jedi v družinah, od januarja 1976 naprej pa smejo jesti samo v »menzah«, kolektivno. Otroke so prevzele, glede na njihovo starost, specialne mladinske organizacije, ki vzgajajo iz njih »čiste bodoče revolucije«.

Novice z Goriškega

Sobotni potres, do katerega je prišlo natančno leto dni po lanskim katastrofalnim septembrskih sunkih, so občutili tudi na Goriškem, vendar razen preplaha ni povzročil večje škode. Bolj zaskrbljeni so seveda v krajih bližje epicentra, to je v Beneški Sloveniji in Reziji. Poročajo, da so hiše, ki so jih popravili in potresno zazarovali po navodilih ljubljanskega Zavoda za raziskovanje materiala, odlično prestale nove potresne sunke.

V petek, 16. t.m. je bila v Gorici vojaška parada ob trideseti obletnici prihoda italijanskih čet v mesto, ki je po sklenitvi pariške mirovne pogodbe leta 1947 ponovno pripadlo Italiji. Posledica te razmejitve, da so se v Italiji znašli številni Slovenci iz mesta in okolice, naenkrat skoraj brez vsake zakonske zaščite in podvrženi močnemu nacionalističnemu pritisku. Samo lastni vztrajnosti je treba pripisati, da je danes položaj precej bolj ugoden, vendar se moramo zavedati, da je asimilacija še vedno v teku, čeprav v bolj prikriti, a nič manj nevarni obliki. Na paradi v Gorici je govoril župan De Simone, ki se je v svojih izjavah zavzel za nadaljnjo krepitev sodelovanja in prijateljstva s sosednjo Jugoslavijo. Slovesnosti se je udeležil tudi general Antonio Gualano, ki je 16. septembra 1947 poveljeval četam, ki so vkorakale v Gorico.

V nedeljo 18. t.m., so na Mirenskem Gradu obhajali starodavni praznik Žalostne Matere božje, znan pod imenom »kvaternica«. Dopoldanska slovesnost, ki jo je vodil domači župnik Mirko Žakelj, je bila posvečena spominu nedavno umrlega skladatelja Alojza Mava. Med njo je mirenski cerkveni pevski zbor izvajal Mavovo latinsko mašo v čast sv. Vincenciju, ki je bila prvič izvajana na skladateljevi novi maši. Med popoldanskim bogoslužjem je prevladovalo močno ljudsko petje, govoril pa je novi vrtojbenski župnik Jožko Kragelj. Kljub hladnemu vremenu je Mirenski grad tega dne obiskalo precejšnje število ljudi, tudi iz bližnjih zamejskih krajev.

lucionarje». Družine tako razpadajo. Novorojenčkov je zelo malo, ker je postala večina žensk v teh taboriščih zaradi težkega dela, in izčrpanosti zaradi nezadostne prehrane nerodovitna in so izgubile svoj mesečni cikel. Skupno zauživanje hrane pa so si izmislili oblastniki predvsem zato, da bi onemogočili prikrivanje in kopičenje obrokov za morebitne pobege. Mnogo jih namreč želi pobegniti, a sorazmerno malo se jih odloči za to, ker so napor in nevarnost na begu prehudi. Zato ni mogoče vzeti družine s seboj. Beg skozi džunglo traja tudi mesec dni in več. Tisti, ki so vzeli s seboj družino ali ki so pobegnili v skupini, so skoro vedno prisiljeni, da se na begu razbežijo. Le kak moški se reši v Tajlandijo, a družina je zanj vedno izgubljena. Kogar ujamejo »rdeči Hmeri«, ga ubijejo. Enako tudi, kogar zasumijo kakšne opozicije ali da je imel kaj opraviti s prejšnjim režimom.

Vsak tretji dan se morajo ljudje zbrati na »politično« in »avtokritično« zborovanje, kjer se obravnavajo vedno iste teme: »ljubezen do težaškega dela«, »delo je očiščenje«, »treba je opustiti stare navade in vero« in »boj proti imperializmu«. Pagode so zapuščene in služijo za skladišča in zborovanja, bonci, katerih rumene halje so bile prej tako značilne za kamboško pokrajino, so izginili.

V taboriščih, ki štejejo okrog 5.000 ljudi, umrje vsak dan 5-10 ljudi, med njimi veliko otrok. Neki inženir, ki je pribežal v Tajlandijo, je povedal, da je le malo otrok in da število žensk močno prevladuje nad številom moških. Vsakdo je dobival od začetka po četrto kilograma riža dnevno, a pogosto za vso družino, potem pa so se obroki zmanjšali. Ker so zasilne kočje izpostavljene monsumskim nalivom, je mnogo bolnih, a v taboriščnih ambulantah je dobiti samo zdravila iz rastlin. Kdor je prikril kakšno vrednost, jo skuša zamenjati, če je bolan, za aspirin ali kinin, ki ju je dobiti samo na taki črni borzi. Od aprila 1975 je denar odpravljen, vrednost, seveda nelegalno, ima le še zlato in pa avtomatične japonske ure. Taka ura velja npr. 30 kg riža, nekdaši zlatnik tael pa 15 kg.

Z delovnimi taborišči se je režimu »rdečih Hmerov« posrečilo dvigniti pridelek, a

za visoko ceno. Kako pa se bo ta režim razvijal naprej, je vprašanje glede na njegovo odrezanost od sveta. Pričakovati pa je, da bosta s časom Kitajska ali Vietnam dala čutiti svoj vpliv v Kambodži, in bosta nekoliko potlačila objestnost »rdečih Hmerov«. Toda ti so že zdaj sovražno razporejeni do Vietnamcev in je že prišlo do spopadov na meji, kot tudi na meji s Tajlandijo. Žal se je že zgodilo, da je ta, da ne bi preveč razdražila rdečih Hmerov, vrnila določeno število beguncev. Pokosile so jih brzostrelke, brez razlike na spol in starost.

—o—

Oskrumba spomenikov

(nadaljevanje s 1. strani)

oskrumbe spomenikov naših žrtev in talcev, a hkrati poziva pristojne oblasti, naj zločince čimprej odkrijejo ter zlasti prepričajo nadaljnje žalitve naših žrtev in z njimi nas samih.

V soboto bo ob 15. uri na bazoviški gmajni protestno zborovanje zaradi oskrumbe obseh spomenikov in smo prepričani, da se ga bodo naši ljudje množično udeležili, kar bo najboljši odgovor podlim zločincem.

NOVICE

Več naših bravcev nam je telefoniralo, da bi radi vedeli, če je ime ljubki in simpatični pevki, ki poje s Taimsi Nadjia ali Dunja, češ da smo enkrat poročali tako, drugič tako, oni pa bi radi vedeli, kaj je pravilno. Ker smo pač dobili od naših poročevalcev dve različni imeni za isto dekle, tudi uredništvo (v njem ni žal nobenega strokovnjaka za naše orkestre in pevke) ne ve, kako je prav, zato daje vprašanje dalje na orkester Taims, v upanju, da nam bodo sporočili.

Kdor skuša odkriti v homatijah na Bližnjem vzhodu in v severni Afriki kako politično logiko, se mu zvrta v glavi. Zdej namreč poročajo, da ima abesinski vojaški režim izraelske vojaške svetovavce, hkrati pa vzdržuje ta režim najboljše odnose z Moskvo, medtem ko je Izrael skregan z Moskvo in se kvarijo odnosi med Moskvo in Somalijo, ki je dozdej veljala za sovjetsko varovanko. Po drugi strani uživa Somalija baje podporo arabskih držav, toda istočasno je odločno nasprotna Arabcem v novi državi Džibuti, kjer skuša spraviti na oblast somalska plemena. Afrika je res temen kontinent.

Ansambel »Galebi« na III. reviji narodno-zabavnih ansamblov v Velenju

Na povabilo krajevnih skupnosti Šalek-Gorica, Velenje, turističnega društva Velenje in Zveze kulturno-prosvetnih organizacij občine Velenje je ansambel »Galebi« z Opčin sodeloval v dneh 17. in 18. septembra 1977 na tretji reviji narodno-zabavnih ansamblov iz Slovenije in zamejstva v Velenju. Prireditelj je sovpadala s praznovanjem 900-letnice vasi Salek.

Na reviji je sodelovalo 23 ansamblov iz vseh krajev Slovenije. Sama revija se je odvijala v veliki moderni Rdeči dvorani, kjer se je vso soboto 17. septembra zvečer zbralo nad pet tisoč ljudi, ki so z izredno pozornostjo in navdušenostjo sledili izvajanju posameznih ansamblov.

Res prisrčen in topel aplavz je zadonel po dvorani, ko so se na odru pokazali člani ansambla »Galebi«, ki so edini predstavljali zamejstvo. Posamezne ansamble je ocenjevala posebna petčlanska strokovna žirija, ki je po nastopu vsakega ansambla izrazila svoje mnenje o njem s točkami. Ansablu »Galebi« so prisodili 35 točk in je s tem dosegel šesto nagrado strokovne žirije. Poleg tega pa je dobil nagrado organizacijskega odbora kot ansambel, ki je prišel iz zamejstva. Vsekakor gre za velik uspeh, kar daje ansamblu »Galebi« spodbude in možnost za nadaljnji napredek na področju domače narodno-zabavne glasbe.

ČLOVEK PROTI LETU 2000

Škandalozna zgodba o lekarniškem potrošništvu - 3

Vsaj v bežnih obrisih smo doslej spoznali ekonomske zakonitosti, ki pogojujejo vedenje velikih lekarniških družb. Morda bi si sedaj ogledali, kako se to odraža na zdravniško prakso in naše zdravje. Ostali bomo kar pri antibiotikih, saj je ta primer verjetno najzgovornejši. Njih odkritje je za zdravstveno vedo izredno pomembno. Rešili so na milijone življenj. O tem ne more biti dvoma. Prav tako je, žal, tudi res, da so ogrozili zdravje desetstisoč.

To je eden od očitkov, ki jih kritiki naslavljajo na njih račun in je v veliki meri povezan s pojavom »stranskih učinkov in iatrogenih bolezni, t.j. obolenj, ki jih povzroči zdravniška znanost«. Na ta očitek se bomo povrnili v enem prihodnjih nadaljevanj, saj je značilen za moderno kemoterapijo. Danes se bomo raje dotaknili drugih kritik, ki so značilne izrecno za antibiotike. Zdaleč najglasnejši je očitek razsipnosti. Cen smo se že lotili in se jih še bomo. Za zdravje veliko hujša pa je druga razsipnost: radodarnost pri predpisovanju in pomanjkanje kontrole pri nakupovanju in zauživanju antibiotikov. To, kar je bila na začetku težka artiljerija, ki jo je večje zdravnikovo znanje lahko s pridom in odločujoče uporabilo v resnih bitkah, je po-

stalo s širjenjem potrošniške mentalitete in pod zainteresiranim ognjem farmacevtske reklame čez noč potrošna dobrina in merilo, po katerem je javnost ocenjevala zdravnika. V laičnih pogovorih se zdravnikova večšina meri s količino in ceno antibiotikov v zdravniškem receptu.

Hrup potrošniške euforije je prekril trezna priporočila zdravniških šol, ki so rada posegla po prisposobi z Divjega zahoda: »Sinko, nikoli ne potegni revolverja, če pa sežeš po njem, potem zadeni smrtno!« Antibiotiki so zelo močna zdravilna sredstva, ki jih ne gre uporabiti za vsako manjšo bolezen ali nadlego. Idealno bi jih smele uporabljati le bolnišnice. Tam namreč najdemo vso mikrobiološko opremo, ki je potrebna za smotno uporabo. Najprej je treba začrtati antibiotični spektrogram, t.j. ugotoviti, kateri od razpoložljivih antibiotikov je najučinkovitejši proti klicam posameznega bolnika. Ta antibiotik je treba nato masovno in pod stalno zdravniško kontrolo jeter, ledvic, hemopojeze (t.j. tvorbe krvničk) itd. uporabiti do popolnega zatrtja bolezni, sicer tvegamo, da se bolezen ponovi v hujši obliki.

Kaj se zgodi, ko posežemo z antibiotiki? Priskočili smo na pomoč naravnim telesnim obrambnim sredstvom in občutno otežkočili življenjske pogoje kužnim klicam. Te začno množično odmirati, vendar pa najdemo med njimi tudi take, ki so odpornejše in lahko dalj časa preživijo v spremenjenih okoliščinah. Pri tem ne smemo pozabiti, da govorimo o svetu, za katerega veljajo dimenzije mikrokozmosa: generacije se tu ne merijo več v letih, ampak kvečjemu v urah. Dober del odpornih klic bo lahko preživel potomstvu lastnost odpornosti do uporabljenega antibiotika. Sprožili smo mehanizem selekcije, ki je za nas zelo neugoden: opravlja imamo z vedno tršim nasprotnikom. Če ga do konca ne zatremo, mu drugič, ko se bodo zanj spet pojavile ugodne razmere in se bo začel nevarno množiti, ne bomo mogli zlepa do živlega.

Kaj pa se navadno dogaja? 24 do 48 ur po začetku zdravljenja pri manjših obolenjih, za katere se navadno zdravimo doma, nastopi največkrat dramatična sprememba: vročina pade, počutje se korenito izboljša. V vsakem od nas tli bolj ali manj skrita iskrica nezaupanja: če je to tak strup za klice, potem tudi človeku verjetno ni prav neškodljiv. Odločimo se za »previdnost«. Zdravnikovo dozo bomo nekoliko okrnili. Morda pa bi kazalo celo sploh prenehati. Zdravnik je sicer naročil (vendar vse prerad tudi pozabi na to), naj zdravilo jemljemo še vsaj

24 ali 48 ur po prenehanju simptomov, pa naj se že kar dobro počutimo...

Recimo, da smo na ta način postali nosilci odpornih klic, in da nas je tisoč, desetstisoč, milijon. Prihodnjič ko izbruhne epidemija, bo treba antibiotikove doze močno povečati. Lahko da bo celo sploh neučinkovit, in v tem primeru bo treba seči po novem. Lekarniška industrija nam bo seveda dobrohotno priskočila na pomoč, saj je s tem od vsega začetka računala. Treba je pač ustvarjati vedno nove potrebe, novo povpraševanje. Ujeti smo v spiralo načrtovanega zastaranja in potrošniške brezskrbnosti: nekako se bomo pač izmazali. In jo mahujemo spet po spirali en krog više: odporne klice — nov antibiotik — močna reklama — prekomerna in zgrešena uporaba — spet odporne klice. Sklenili smo ga na isti način, kot smo ga začeli. Pri tem se je povečal samo dobiček lekarniških hiš. Prav gotovo pa se ni z njim okoristilo javno zdravje. S.M.

—o—

Zadnja številka revije »Borec« (št. 8-9) prinaša med drugim zanimivo zgodovinsko poročilo Emila Cesarja o tem, kako je bil pisatelj Prežihov Voranc med vojno zaprt v ljubljanskih zaporih in kako so ga zasliševali. Objavlja pa tudi poročilo Nade Kobal o knjigi nekdanjega kurata italijanske okupacijske vojske Pietra Brignolija »Santa messa per i miei fucilati« (Sveta maša za moje ustreljene) s pričevanji o divjanju italijanskih fašističnih okupatorjev v Sloveniji, obenem z grozljivimi fotografijama, kako streljajo italijanski vojaki pet dolenskih kmetov, ki so si morali prej še sami izkopati grob. Prav poučno branje spričo toliko zgrajanja zgolj nad Kaplerjevim pobegom in nemškimi nacizmom v Italiji, pri čemer pa skoro vsi kar pozabljajo, da je imela tudi Italija svoj fašizem in vojne zločince.

—o—

Pisma uredništvu:

Spoštovano uredništvo, v ponedeljek sem se z avtomobilom vozila v službo in imela kot po navadi odprto radio. Bilo je okrog 15. ure in na radiu Trst A je bila na sporedu glasbena oddaja z vmesnim »kramljanjem dveh deklet: Marije in Eve. I njunega glasu je seveda izhajalo, da sta zelo mladi. V začetku me je bolj zanimala glasba in nisem bila toliko pozorna za vsebino njunega pogovora.

Zelo pa sem se začudila, ko je ena izmed deklic takole »modrovala«: »V prijateljstvo ne verjamem, ga ne iščem, ker ne obstaja«; »V ljubezen ne verjamem, ne obstaja«. Naravnost zaprepasčena pa sem bila nad tole izjavo: »Otrok sploh ne prenašam, na živce mi gre njihov jok njihovo kričanje«. Ob takih besedah sem se začela spraševati, ali gre res za dve mladi dekleti ali pa ne morda za dve stari, od življenja trdo preizkušeni ženski, ki v trenutku depresije gledata na življenje le v temni luči. Prijateljice pa so mi povedale, da sta Marija in Eva zelo mladi, cesar pa sploh nisem mogla verjeti.

Zakaj in čemu torej takšno govorjenje? Se morda hočeta delati važni? In ali je prav radio najbolj primeren kraj za takšno ceneno in vrh vsega še neumno besedičenje? Kako je mogoče, da se daje tako važno sredstvo množičnega obveščanja, kot je radio, na razpolago ljudem, ki se — ne vem iz kakšnega razloga — neodgovorno »igračkajo« s problemi, ki so tako važni za vse človeštvo? Slavka Kapun

IMENA NARODOV IN DEŽEL V ŠPANIJ

(Nadaljevanje s 3. strani)

pokvarjeni kot Rimljani, čeprav je lagodno življenje v vroči Afriki potem tudi nje pomehkužilo in pokvarilo, da se niso mogli več z uspehom upirati bizantinskemu vojskovodji Belizarju. Ta je v prvi polovici 6. stoletja uničil vandalsko kraljestvo v Afriki, nato pa zrušil še gotsko kraljestvo v Italiji.

Ime Kastilijanci — t.j. ime naroda v osrednji Španiji — pride od tega, ker so se tamkajšnji poromanjeni in katoliški Iberci dolgo in uspešno branili pred arijanskimi gotskimi okupatorji v utrjenih gradovih, ki so jih imenovali »casteli«. Prebivavci teh gradov pa so bili Castiljani, po našem bi rekli »kastelci«. Pozneje so se začeli stapljati Vizigoti in Kastiljanci v en državni narod.

Ime španske dežele Galicija pa se verjetno nanaša na Galce, ki so se tam naselili v rimskem času ali še prej.

SSk o zadnjem protislovenskem ukrepu

(nadaljevanje s 1. strani)

obvezovala, da slovenskemu šolstvu zagotovi ustrezno avtonomijo v vključenim samostojnim šolskim okrajem.

Slovenska skupnost je po svojem deželnem svetovavcu že aprila 1975 vložila takšen zakonski osnutek v deželni svet v smislu člena 26 deželnega statuta, a ga deželni odbor ni nikdar upošteval in niti dal v razpravo deželni zbornici.

Deželno tajništvo SSK si v zvezi z vprašanjem samostojnega šolskega okraja za slovenske šole pridržuje pravico do nadalj-

njih korakov, da se ta temeljna zahteva slovenske manjšine uresniči.

Izjava deželnega tajništva Slovenske skupnosti je tako jasna, da ne potrebuje komentarja. Mi bi radi samo pripomnili, kako imamo vtis, da se stranke, ki imajo svoje predstavnike v rimskem parlamentu, niso dovolj zanimale za pravično ureditev tega vprašanja, saj si težko predstavljamo, da bi minister Andreottijeve vlade, katere obstoj je odvisen od vseh strank ustavnega loka, mogel izdati odlok, z vsebino katerega se nikakor ne strinjajo na primer komunisti in socialisti.